

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.10.2026
COM(2026) 562 final

2026/0323 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus seoses oliiviõlide ja oliivijääkõlide suhtes kohaldatava kaubandusstandardiga ja kahe analüüsimeetodiga

{SWD(2026) 317 final}

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogu järgmisel korralisel istungjärgul 2026. aasta novembris võetav seisukoht seoses järgmise kolme otsuse kavandatud vastuvõtmisega: ühe otsusega vaadatakse läbi oliiviõlide ja oliivijääkõlide suhtes kohaldatav kaubandusstandard ning kahe ülejäänuga analüüsimeetodid happesuse ja rasvhapete koostise määramiseks oliiviõlides ja oliivijääkõlides.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. 2015. aasta rahvusvaheline oliiviõli- ja lauaoliivileping

2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu (edaspidi „leping“) eesmärgid on: i) saavutada ühtsus oliiviõlide, oliivijääkõlide ja lauaoliivide füüsikalis-keemilisi ja organoleptilisi omadusi käsitlevates riiklikes ja rahvusvahelistes õigusaktides, et vältida kaubanduse takistamist, ii) tegutseda füüsikalis-keemiliste ja organoleptiliste uuringute valdkonnas, et suurendada teadmisi oliivitoodete koostise ja kvaliteediomaduste kohta, eesmärgiga konsolideerida rahvusvahelised standardid, ning iii) tugevdada rahvusvahelise oliivinõukogu rolli oliivide ja oliiviõli valdkonna tippkeskusena rahvusvaheliste teadusringkondade jaoks.

Lepingu uuendatud versioon jõustus 1. jaanuaril 2017.

Euroopa Liit on lepingu¹ osaline.

2.2. Liikmete nõukogu

Liikmete nõukogu on rahvusvahelise oliivinõukogu kõrgeim ja otsuseid tegev organ. Ta kasutab kõiki volitusi ning täidab kõiki ülesandeid, mida on vaja kõnealuse lepingu eesmärkide saavutamiseks. Lepingu osalisena on Euroopa Liit rahvusvahelise oliivinõukogu liige ja on esindatud liikmete nõukogus. Liikmete nõukogu teeb otsuseid konsensuse alusel. Kui konsensust ei saavutata, loetakse kaubandusstandardit ja analüüsimeetodeid käsitlevad otsused vastuvõetuks, kui neid ei lükka tagasi vähemalt üks neljandik liikmeid või üks või mitu sellist liiget, kelle osaluskvootide arv on kokku vähemalt 100.

Rahvusvahelises oliivinõukogus on praegu 22 liiget ning kokku 1 000 osaluskvoodist on Euroopa Liidul neid 622.

2.3. Liikmete nõukogu kavandatav akt

2026. aasta juunis esitas rahvusvahelise oliivinõukogu täitevsekretariaat oma liikmetele kolme otsuse tekstid, milles käsitleti vastavalt keemilist koostist ja standardimist. Otsused käsitlevad järgmist:

- oliiviõlide ja oliivijääkõlide suhtes kohaldatava kaubandusstandardi 23. läbivaatamine (COI/T.15/NC No. 3/Rev. 23);

¹ Nõukogu 10. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1892 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 293, 28.10.2016, lk 2) ning nõukogu 17. mai 2019. aasta otsus (EL) 2019/848 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 139, 27.5.2019, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2016/1892/oj>).

- teine läbivaatamine, mis on seotud oliiviõlide ja oliivijääkõlide happesuse määramise meetodi nimetusega (COI/T.20/Doc. No. 34/Rev. 2);
- oliiviõlide ja oliivijääkõlide rasvhapete koostise gaasikromatograafia abil määramise meetodi teine läbivaatamine (COI/T.20/Doc. No. 33/Rev. 2).

Käesolevale ettepanekule lisatud komisjoni talituste töödokument sisaldab oliivinõukogu kavandatavate otsuste tekste, mille on esitanud täitevsekretariaat.

Oliiviõlide ja oliivijääkõlide suhtes kohaldatava kaubandusstandardi 23. läbivaatamine hõlmab ühe parameetri läbivaatamist, mida ELi määrused ei hõlma: leekpunkt asendatakse heksaanijääkide määramisega. Lisaks mainitakse ka kahte uut läbivaatamist: happesuse ja rasvhapete koostise määramise meetodite ning heksaanijääkide määramise meetodi läbivaatamist.

Lepingu artikli 20 lõike 3 kohaselt tuleb rahvusvahelise oliivinõukogu kaubandusstandardis (oliiviõlide ja oliivijääkõlide suhtes kohaldatav kaubandusstandard) esitatud kvaliteedi- ja puhtusekriteeriume kohaldada liikmete rahvusvahelise kaubanduse suhtes. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013² artikli 75 lõike 5 punkti e kohaselt tuleb turustamisstandardites arvesse võtta rahvusvaheliste asutuste vastu võetud standardsoovitusi. Turustamisstandardeid kontrollitakse eeskirjade alusel, mis on kehtestatud kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 artikliga 90a. Otsused kaubandusstandardite ja kahe määramismeetodi läbivaatamise kohta mõjutavad seda, kuidas näitajaid kontrollitakse. Seega mõjutavad kaks eespool nimetatud otsust kohaldatavaid liidu õigusnorme, nimelt komisjoni 29. juuli 2022. aasta rakendusmäärust (EL) 2022/2105, milles sätestatakse eeskirjad oliiviõli turustamisstandarditele vastavuse kontrollide ja oliiviõli omaduste analüüsimeetodite kohta³.

Käesolevas otsuses üksikasjalikult kirjeldatud seisukoht on kavas võtta liidu nimel järgmisel rahvusvahelise oliivinõukogu korralisel istungjärgul, mis toimub 2026. aasta novembris.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Liikmete nõukogu poolt vastu võetavaid otsuseid, mida on üksikasjalikult kirjeldatud punktis 2.3, on arutanud komisjoni ja liikmesriikide oliiviõli teadus- ja tehnikaekspertid. Need otsused aitavad oliiviõlistandardeid rahvusvaheliselt ühtlustada ja loovad raamistiku, millega tagatakse aus konkurents oliiviõliga kauplemisel. Seepärast tuleks neid muudatusi toetada.

Eespool osutatud otsused on seega kooskõlas liidu poliitika eesmärkidega seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 II osa II jaotises sätestatud põllumajandustoodete turustamisstandarditega.

Otsuste vastuvõtmiseks on vaja liidu seisukohta.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/2023-01-01>).

³ ELT L 284, 4.11.2022, lk 23–48, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/2105/2022-11-04.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 on ette nähtud võtta vastu otsused, „millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ alla kuuluvad aktid, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“⁴.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Liikmete nõukogu on rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu alusel loodud organ.

Aktid, mis liikmete nõukogu peab vastu võtma, on õigusliku toimega aktid. Vastavalt lepingu artikli 20 lõikele 3 muutuvad kavandatud õigusaktid rahvusvahelise õiguse raames siduvaks ning võivad mõjutada otsustavalt ELi õigusaktide sisu, nimelt rakendusakti seoses oliiviõli turustamisstandardite vastavuskontrolliga määruse (EL) nr 1308/2013 alusel. See tuleneb asjaolust, et määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 75 lõike 5 punkti e kohaselt tuleb turustamisstandardites arvesse võtta rahvusvaheliste asutuste vastu võetud standardsoovitusi.

Kavandatav akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seepärast on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava aktiga taotletakse kaht eesmärki või reguleeritakse kaht valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks ja teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus, peamisest või ülekaalukast eesmärgist või valdkonnast tulenev materiaalõiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatud akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga. Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 4.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 4 koostoimes sama lepingu artikli 218 lõikega 9.

5. VAIKIMISI DIGITAALSUSE PÕHIMÕTTE JÄRGIMINE

Käesoleval ettepanekul ei ole digimöödet, kuna puudub digimõju. Digitaalsed vahendid või andmevahetus ei kuulu ettepaneku kohaldamisalasse.

⁴ Euroopa Kohtu otsus, 7. oktoober 2014, Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus seoses oliiviõlide ja oliivijääkõlide suhtes kohaldatava kaubandusstandardiga ja kahe analüüsimeetodiga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) 2015. aasta rahvusvaheline oliiviõli- ja lauaoliivileping (edaspidi „leping“) kiideti liidu nimel heaks nõukogu otsusega (EL) 2019/848¹.
- (2) Lepingu [*Organite volitused ja ülesanded*] artikli 7 lõike 1 punkti b kohaselt võib rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogu (edaspidi „liikmete nõukogu“) teha lepingu sätete kohaldamiseks otsuseid ja võtta vastu soovitusi.
- (3) Novembris 2026 toimuval 124. istungjärgul võtab liikmete nõukogu vastu kolm otsust: ühe otsusega vaadatakse läbi oliiviõlide ja oliivijääkõlide suhtes kohaldatav kaubandusstandard ning kahe ülejäänuga vaadatakse läbi oliiviõlides ja oliivijääkõlides happesuse ja rasvhapete koostise määramise meetodid.
- (4) Komisjoni ja liikmesriikide oliiviõlisektori teadus- ja tehnikaekspertidid on neid otsuseid põhjalikult arutanud. Need otsused peaksid aitama oliiviõlistandardeid rahvusvaheliselt ühtlustada ja nendega luuakse raamistik, millega saaks tagada ausa konkurentsi oliiviõlisektori toodetega kauplemisel. Seepärast peaks liit nende otsuste vastuvõtmist toetama.
- (5) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel liikmete nõukogus võetav seisukoht, kuna rahvusvahelises oliivinõukogus vastu võetavad otsused toovad liidule kaasa õiguslikke tagajärgi rahvusvahelises kaubanduses rahvusvahelise oliivinõukogu teiste liikmetega ning mõjutavad liidu õigust, nimelt komisjoni poolt vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013² artiklile 90a vastu võetud oliiviõli vastavushindamist käsitlevaid õigusakte.
- (6) Kui otsuste vastuvõtmine lükatakse edasi, et võimaldada kirjavahetust enne liikmete nõukogu 125. korralist istungjärku ja seetõttu, et mõned liikmed ei saa 124. korralisel

¹ Nõukogu 17. mai 2019. aasta otsus (EL) 2019/848 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 139, 27.5.2019, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2019/848/oj>).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/2023-01-01>).

istungjärgul oma nõusolekut anda, tuleks käesolevas otsuses sätestatud seisukoht võtta liidu nimel kirjavahetuse teel.

- (7) Liidu esindajatel liikmete nõukogus peaks olema võimalik leppida ilma nõukogu täiendava otsuseta kokku muude rahvusvahelise oliivinõukogu meetodite või dokumentide tehnilistes kohandustes, kui need kohandused tulenevad rahvusvahelise oliivinõukogu nende kolme otsuse läbivaatamisest, millele on osutatud põhjenduses 3.
- (8) Liidu huvide kaitsmiseks peaks liidu esindajatel liikmete nõukogus olema siiski lubatud taotleda rahvusvahelise oliivinõukogu kõnealuse kolme otsuse vastuvõtmise edasilükkamist, kui enne liikmete nõukogu korralist 124. istungjärku esitatud uus teaduslik või tehniline teave võib mõjutada liidu nimel võetavat seisukohta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu nimel rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus võetav seisukoht on toetada järgmise kolme otsuse vastuvõtmist kas selle järgmisel korralisel istungil 2026. aasta novembris või kirjavahetuse teel enne 125. korralist istungit:

- (a) oliiviõlide ja oliivijääkõlide suhtes kohaldatava kaubandusstandardi 23. läbivaatamine (COI/T.15/NC No. 3/Rev. 23);
- (b) oliiviõlide ja oliivijääkõlide happesuse määramise meetodi teine läbivaatamine (COI/T.20/Doc. No. 34/Rev. 2);
- (c) oliiviõlide ja oliivijääkõlide rasvhapete koostise gaasikromatograafia abil määramise meetodi teine läbivaatamine (COI/T.20/Doc. No. 33/Rev. 2).

Artikkel 2

Liidu esindajad rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus võivad kokku leppida rahvusvahelise oliivinõukogu muude meetodite või dokumentide tehnilistes kohandustes ilma nõukogu täiendava otsuseta, kui need tehnilised kohandused tulenevad artiklis 1 osutatud kolmest otsusest.

Artikkel 3

Kui on tõenäoline, et artiklis 1 osutatud seisukohta võib mõjutada enne rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogu järgmist korralist istungjärku esitatud uus teaduslik või tehniline teave, taotleavad liidu esindajad, et artiklis 1 osutatud kolme otsuse vastuvõtmist lükatakse edasi seni, kuni sellise uue teabe alusel määratakse kindlaks liidu seisukoht.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*